

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici štev. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v torek, dne 5. novembra 1929.

Telefon št. 2552.

STEV. 129.

Ing. M. Š.

Delo in uspeh.

Prve dni meseca novembra 1919 je prevzel gospod Milivoje Savić važno mesto načelnika industrijsko-obrtnega oddelka v ministrstvu trgovine in industrije. Takrat se je začelo desetletje trudapolnega in koristnega dela, kakor ga more zmagati le mož poln narodnega navdušenja in tvornega optimizma. Visoka junaška postava tega odličnega državnega funkcionarja ni klonila pod težkim bremenom, skozi mnoge boje in bitke je gospod Milivoje hodil neustrašeno in ponosno svojo pot k stavljenim ciljem. Ob tej desetletnici naj zabeležim nekatere misli, narekovane po hvaležnem priznanju njegovega pomembnega delovanja, in v želji, da se v našem spominu vstvari pravilna slika.

V naši gospodarski javnosti je ime gospoda Savića splošno znano. On šteje med nami mnogo udanih prijateljev, po drugi strani pa se najdejo tudi strogi kritiki. Če pa je kritika pravična, potem mora na temelju stvarnih argumentov priti do glasne pohvale in zahvale, katerima daje posebno toplo noto spoznanje, da gre za izredno ljubeznjivo in blagocutečo osebnost.

Gospod Savić se je rodil leta 1876. v Užicah, v mestecu, katero je že toliko ministrov in državnikov poslalo v Beograd. Ponosen Užičan se je šolal najprej na graški tehnik, potem pa več let v Švici in v Nemčiji. Tako je zdravi domači osnovi vcepil kritični duh nemške tehnične znanosti. Po nesrečnem potu preko Albanije je prišel za več let v toplo atmosfero Francije ter se je po sijajni zmagi zavezniških vojsk vrnil v kraljevi Beograd, poln energije in poln navdušenja za prerajeno veliko domovino.

Od takrat pa do danes je opravil na odgovornem mestu ogromno delo. Mimo njega je šlo trideset gospodov ministrov trgovine in industrije, in marsikateri izmed njih ni bil naklonjen

svojemu načelniku iz industrijskega oddelka. Ta pa je stal trdno na mestu, kamor ga je postavila previdna usoda. Pred vsemi neprijaznimi nakanami sta ga ščitili neoporečna zaslužnost njegovega dela in čistost značaja, potem pa zvesto zaupanje onih faktorjev, kateri morajo skrbeti za to, da je država močna v mirnih in v nemirnih časih.

Bili so dnevi, ko smo prišli z gospodom Savićem v neko nasprotje: to je bilo takrat, ko se je reklo, da hočejo demontirati naše tvornice in preseliti jih v notranjost države daleč od severne in zapadne meje. Pa ono nesporazumljenje se je kmalu pojasnilo in še živahnejše se je dvigal dim iz naših visokih kaminov. Mi vemo, da nismo imeli nikdar v trgovinskem ministrstvu uplívnega državnika, da bi s toliko vnemo in s takim uspehom branil gospodarski pomen vse industrije v državi. Pri tem je bilo stališče gospoda Savića mnogokrat izredno težko. Njegove zahteve in njegovi cilji so bili vselej jasni. Proti njemu pa so se vedno znova namerili topovi agrarnih govornikov, katerim se je hotelo eksperimentirati in filozofirati. Vsakomer je jasno, da gre v državi največja važnost poljedelstvu, da tvori kmetski stan največji del prebivalstva. Kakor pa vsi nujno želimo čim lepši napredek poljedelske produkcije ter socialni in kulturni razvoj agrarnega prebivalstva, tako tudi vemo, da je vsej državi in zlasti kmetskemu delu naroda krepko razvita industrija neobhodno potrebna. Ko je gospod Savić zagovarjal industrijo in njene težnje, je vršil eminentno narodno in patriotsko delo.

Zlasti v sedanjih pomembnih časih, ko se država in njeno gospodarstvo na novo urejata, bodi našemu prijatelju in zaščitniku v bodrilo zavest, da mislimo nanj v hvaležnosti in spoštovanju in da ga ob desetletnici bojev in uspehov iskreno pozdravljamo s srčno željo: naj ga Vsemogočni še dolgo zdravega in delovnega ohrani v korist prelepe in ponosne države!

Stanje in potrebe poštne, brzojavne in telefonskega prometa v Sloveniji.

(Poročilo zborničnega tajnika Ivana Mohoriča na plenarni seji Zbornice za TOI dne 15. oktobra 1929.)

1. Uvod.

Poleg železnice je za poslovni promet gospodarskih krogov, posebno za drobni blagovni promet ter denarne pošiljave in nakazila enako važnega pomena poštne, brzojavne in telefonski promet. Dobro funkcioniranje tega prometa je predpogoj nemotnega poslovanja in s tem uspeha vsakega posameznika.

Žal pa opažamo pri nas v poslovanju te važne institucije gotove nedostanke, ki jih zbornica želi s svojim prizadevanjem odpraviti in ovire razvoja, ki jih štemi s svojim posredovanjem, odstraniti.

Namen tega referata je prikazati v glavnih obriših prometno ter administrativno stanje in naznačiti glavne potrebe ter podati sliko o zborničnem prizadevanju in o smernicah bodočega dela na tem polju. Referat je prirojen z ozirom na posebne prilike na dročju ljubljanske pošte, brzojavne in telefonske uprave, dočim je bilo poročilo o splošnih potrebah p. t. i. že podano na izvozniskem kongresu privrednih organizacij dne 9. septembra v Beogradu.

Zbornica je glede poštne službe že

lani priredila potom trgovskih gremijev anketo, ki pa ni dala posebnih rezultatov, ker se je večina gremijev, v kolikor so tu odgovorili, omejila le na nekatere lokalne potrebe. Rezultati zborničnih študij in opazovanj, so v glavnem sledeči:

Na področju direktije pošt in brzojavov v Ljubljani se nahaja 113 državnih pošt, 253 pogodbenih pošt in 194 pomožnih pošt. Brzojavno službo vrši 244 poštnih in 123 železniških uradov. Telefonske centrale pa obstajajo pri 177 poštah. Ako primerjamo medsebojno te številke, pridemo do zaključka, da je število pogodbenih pošt za 120% večje od državnih in da pridejo na 5 pogodbenih pošt povprečno 4 pomožne pošle. Polovica pogodbenih pošt je brez brzojavne službe in le ena četrtina ima telefonsko službo. Za to je potrebno, da se razširi telefonska služba, da bi kraji, ki so oddaljeni od železnice, prišli potom telefona do slika s svetom.

Pred deerarizacijo pošt, ki jo je odredilo poštno ministrstvo meseca februarja, je bilo število državnih in pogodbenih pošt v ljubljanski direktiji popolnoma v ravnotežju. Z deerarizacijo se je to razmerje izpremenilo v škodo dr-

žavnih pošt in s tem tudi v škodo same službe. Zbornica je, kakor vam znano, tedaj napela vse sile, da se odredba glede deerarizacije pošt ne izvede v prvotno nameravanem obsegu. Medtem pa je bil ledeni dni po zadnji zbornični plenarni seji izpremenjen pravilnik o pogodbenih pošlah na ta način, da se sedaj vse pogodbenne pošle do 105.000 enot lahko izpremenijo v pogodbene. S tem je nastala nova nevarnost deerarizacije pošt uradov. Zbornica je takoj, ko se je zaznalo za ta ukrep v javnosti, prejela od raznih strani, posebno iz savinjske in saleške doline mnogo spomenic in prošenj, da se zavzame za to, da ostane tamošnje pošle, katerim preli deerarizacija, še nadalje v državni upravi. Da se oddolži tem prošnjam, je zbornica v svojem referatu na izvozniskem kongresu stavila predlog, da se gospodarske organizacije cele države izrečejo proli nadaljevanju deerarizacije, ki v strokovnem oziru pomeni korak nazaj. Ta predlog je bil tudi sprejet v resolucijo kongresa in smemo zato upravičeno pričakovati, da do nadaljnjih deerarizacij zaenkrat ne bo prišlo. Ako bi se postopalo strogo v zmislu dopolnilnega pravilnika, bi ostale v celi Dravski banovini le še 3 do 4 pošle državne.

2. Poštne zgradbe.

Zelo pereče je vprašanje poštne zgradb na področju ljubljanske poštne direktije. Danes ima poštne erar za svoje urade v Sloveniji vsega skupaj sedem poštne zgradb. Osem pošt je nameščenih v zgradbah drugih državnih oblastev. Za 99 državnih pošt in 253 pogodbenih pošt pa so vzete v zakup privatne zgradbe. Po večini so najeli prostori neprikladni in nezadostni, ker so kredili za najemnino, ki so jo po budžetu pošte v stanju plačevali, zelo nizko odmerjeni. Radi tega si morajo pri povišanju najemnin mnogokrat iskali nove poslovne prostore in je preselitev urada ter premeslitev vseh instalacij za telefonsko in brzojavno službo navadno dražja kot pa znaša povišanje najemnin. Notorično je, da obratuje poštna uprava pri sedanjih taksah in prislojbinah s prebilkom. Zato bi bilo potrebno, da se en del tega prebilka investira v zgradbe. Na ta način bi prišli poštne uradi ne samo do modernih, higijeničnih, zadoslnih, svetlih in zračnih poslovnih prostorov, marveč bi se preskrbelo tudi naruralna stanovanja poštnim nameščencem, ki danes vsled pomanjkanja stanovanj mnogo trpijo. Gradba posebnih poslopj za pošne urade je najbolj potrebna v mestih, nadalje v vseh trgih, letoviščih in tujskoprometnih krajih ter v večjih industrijskih centrih.

(Konec prihodnjih.)

SVILOGOJSTVO V HERCEGOVINI.

Ravnateljstvo državnega svilogojskega podjetja v Novem Sadu je sklenilo, da bo dalo zasaditi v Gnojnicah pri Mostaru 15.000 murvnih dreves. S tem naj bi bil položen temelj za svilogojstvo v Hercegovini. Dosedanji strokovnjaški študij je pokazal, da ima mostarska okolica vse pogoje za novo kulturo; praksa naj sedaj nadomesti teorijo.

IZ MARIBORSKE INDUSTRIJE.

Mariborska tkalnica in apretura Doktor i. dr. bo zgradila snažilnico in belilnico. Prva Mariborska tovarna pleknin si bo zgradila v Klavniški ulici novo tovarniško poslopje. Stavbno dovoljenje za obe gradbi je že oddano in se bodo dela pričela v najkrajšem času. Tako moremo zaznamovati zopet korak naprej v razvoju naše industrije.

Ivan Mohorič:

V Švici.

(Nadaljevanje.)

Zürich leži amfiteatralno na složnih pobočjih Zürichberga in Utliberga na severnem obrežju curiškega jezera. Zürich je največje ter za trgovski in poslovni svet najvažnejše mesto Švice. Ima krasno lego, edinstveno okolico in izredno prijetno podnebje. On je sedež velike bombazne, svilarske in strojne industrije. Njegove banke so posebno v povojni dobi pojačale svoje pozicije in vpliv. Na vseh koncih mesta se gradi — in to velikopotezno. Videti je, da je okvir prejšnjih let in dimenzij postal preozek — da zahteva tok razvoja širših razmer. Mesto se odlikuje po svojih mogočnih stavbah. Središče modne trgovine je Koldvorska cesta, ki vodi od glavne kolodvora v ravni cesti k pristanišču. Na Paradeplatz se stekajo vse glavne proge cestne železnice. To ozko križišče obdajajo od vseh strani impozantne palače curiških bank. Na levo ob Limmatu je glavna pošta in mestna hiša, na drugi strani nekoliko višje pa rotovž. Vzduž njega se razprostira staro mesto s slikovitimi strehami, balkoni, napisi in okraji. Izredno okusna, svojevrstna in originalna je cela ta dekoracija hiš. Arhitekti so porabili vso narodno ornamentiko in jo prilagodili moderni stilizaciji. Kako žal, da se pri nas v tem oziru tako malo stori! In koliko bi se dalo baš na deželi v naših letoviških krajih lepega narediti!

Posebno se mi je dopadla avtomobilna trgovina s špecerijskim in kolonijalnim blagom, ki sem jo srečal na Münsterplatzu. Je to lahek in nizek tovorni avtomobil, na katerem so montirani gosti leseni predali. V vsakem predalu je pripravljeno blago, odtehtano, zavito za takojšnjo slugo. Ta mobilna trgovina pelje lepo po ulicah in posluži gospodinje pred hišo z celo dnevno potrebščino. Obrat gre, kakor sem se uveril na lastne oči, zelo gladko izpod rok. Čakam sedaj le, kdaj bo tudi pri nas prvi podjeten dalmatinski krošnjar kupil starega Forda, da napravi na njem slično mobilno galanterijsko trgovino, s katero bo počel krošnjariti po naši banovini. S tramwayem smo se povzpeli na Zürichberg mimo univerze, ki je bila otvorena komaj tik pred izbruhom svetovne vojne, mimo tehniške visoke šole in cele vrste znanstvenih laboratorijev, zavodov in zbir, ki so bile zgrajene v kratki dobi poldruga desetletja. Za glavnim kolodvorom je monumentalna zgradba deželnega muzeja in umetno-obrtniškega muzeja z javno knjižnico in čitalnico.

Popoldan smo napravili izlet z okrožno ladjo po Curškem jezeru. Jezero je 39 km dolgo in štiri in pol kilometra široko. Njegova obrežja tvorijo pravzaprav eno samo nedogledno kolonijo vil, penzionatov, kopalniš in promenad. Nekateri kraji ob jezeru imajo še keltska imena: Zollikon, Bendlikon, Rüschiikon, Oetikon itd. V štirih urah smo objadrali celo obrežje jezera od Züricha preko Horgena do Rapperswilla in zopet nazaj po drugi strani preko Thalwilla in Küssnacha. Za nizkim okolišnim gričevjem se vleče v ozadju veriga snežnikov od Glarnischa do Uri-Rotstocka. Na parniku smo se celo v senci topili od sopen in kar

zavidali smo mnogobrojne kopalce v jezeru, ki so plavalni parniku nasproti, da se pozibljujejo na valovih ladje.

V sredo smo napravili krasen izlet v Oberland. Zgodaj zjutraj smo zapustili Zürich in krenili proti Lucernu. Dve poti vodite tja. Prva gre ob Curiškem jezeru skozi Thalwill, neprästano med lepimi vilami vseh slogov in tipov, druga pa preko malega gozdika po prijetni senčnati dolini. Pri tridesetem kilometru smo dospeli k Zugskemu jezeru, krasni, mirni, slikoviti idili, obdani na eni strani od sočnih travnikov, na drugi od strmih gor. Tudi na tem 16 km dolgem jezeru vozijo parniki. Da vodi na Zugerberg poleg vozne poti tudi žična železnica, je seveda samo-umevno.

Mesto Zug je glavni kraj istoimenskega kantona, ki je po velikosti najmanjši, vendar najpremočnejši. Mestee ima mnogo historičnih zgradb, svoj lokalni zgodovinski muzej in čebelarski muzej. Je kot letovišče radi milega podnebnja zelo priljubljeno. Z obrežja se ti odpira veličanstven pogled na Rigi, Pilantusa, Stanzer Horn in bernske alpe.

V komaj poldrugourni vožni iz Züricha smo dospeli v Lucern k divjeromantičnemu Vierwaldstättskemu jezeru. Nisem še videl jezera s tako raznovrstno okolico in obrežjem. Divje skalovje, nedostopno in neprehodno se menjuje z lepimi travniki in idiličnimi logi, vzadaj pa kraljuje majestetično kot čuvarji zaveznških pravic in slobodščin snežni velikani. Jezero ima tri globoke zalive, ki imajo svoja posebna imena Küssnacht See, Alpacher See in Urner See. Svoj naziv je dobilo Vierwaldstättsko jezero od štirih kantonov, ki mejijo s svojim obrežjem nanj. To so kantoni Uri, Schwyz, Unterwalden in Luzern, ki so se poprej imenovali Waldstätten in ki so prvi osnovali zaveznško zvezo, iz katere se je potem razvila današnja republika.

Leži kot krasen temnozelen smaragd sredi romantične zgodovinske okolice. Na vsaki partiji ti nudi druge užitke, pestrejše slike, bogatejšo panoramo.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Občni zbor slovenskih novinarjev v Litlji.

Letošnji redni občni zbor slovenskih novinarjev se je vršil v nedeljo, dne 3. t. m. v Litlji. Zbor je otvoril in vodil predsednik ščfurednik listov konsorcija »Julca« g. Stanko Virant. Po njegovem izčrpnem poročilu je sledilo poročilo tajnika urednika g. Ozima in blagajniško poročilo urednika »Slovenca« g. Potočnika. Predlogu člana nadzorstva g. Ante Bega, naj se podeli blagajniku absolutorij z zahvalo za vzorno delo, kar je bilo soglasno sprejeto, je sledilo čitanje novih pravil, ki so bila soglasno sprejeta.

Sledile so volitve novega odbora. Za predsednika je bil izvoljen g. Stanko Virant, za odbornike pa gg. Viktor Cenčič, Rudolf Ozim, Stane Kosovel, Božidar Borko, Jože Zupančič, Drago Potočnik, Viktor Svajger in Drežec Verbič. V nadzorni odbor so bili izvoljeni gg. Adolf Ribnikar, Ante Beg in Fr. Zabret; v razsodišče pa gg. Rasto Pustoslemšek, Saša Zeleznikar in Fran Svetek.

Ob 13. je predsednik po volitvah zaključil občni zbor, nakar je trška občina povabila zborovalce na skupno kosilo v osnovni šoli. Gojenke litijske gospodinske šole so priredile okusno kosilo. Ob zvokih izbornega salonskega orkestra pod vodstvom g. Brilija je čas potekel kar prehitro. Sledila je neprisiljena zabava gostov in domačinov z napitnicami.

Naročajte »Trgovski list«!

Enotna ureditev avtomobilnega prometa v Dravski banovini.

V pondeljek dopoldne se je vršila v Zbornici za TOI v Ljubljani anketa o avtomobilnem prometu v Dravski banovini, ki se je v teku zadnjega leta živahno razvil. Na dnevnem redu ankete je bila predvsem razprava o pravilniku o avtobusnih voznjakh, ki se v kratkem namerava izdati za Dravsko banovino, in sicer na podlagi čl. 54 obrtnega reda in čl. 7 uredbe o zaščiti javnih cest in prometa na njih od 6. junija t. l. Nadalje razprava o koncesijski politiki oblasti in končno o stanju naših cest z ozirom na potrebe avtobusnega prometa in o obremenitvi avtobusov po javnih dajatvah. Anketo je vodil zbornični tajnik gosp. Ivan Mohorič, udeležilo pa se je ankete okrog 30 interesentov, ki so zastopali preko 50 obstoječih avtobusnih prog. Mariborsko veliko županstvo je zastopal dr. Pfeifer, ljubljansko veliko županstvo komisar g. Fran Šink, ljubljansko občino direktor g. inž. Prelovšek in mariborsko občino inž. Tomšič.

Osnutek pravilnika o avtobusnih voznjakh, ki ga je izdal veliki župan mariborske oblasti, obsega po večini določbe, ki so današnjim podjetnikom že stavljenе v dolžnost po izdanih koncesijah. Vsebuje po tudi nekaj novih predpisov, ki so za interese velike važnosti in katerim bi se avtobusni podjetniki morali prilagoditi v teku 2 mesecev po uveljavljenju pravilnika.

Med drugim predpisuje načrt pravilnika v skladu z uredbo o cestnem prometu maksimalno dopustno brzino od 35 km. Ker imajo nekateri podjetniki v koncesijah dovoljeno maksimalno brzino od 45 km in bi znižanje te brzine škodovalo razvoju prometa, zato je bila Zbornica naprosena, da stori potrebne korake, da bi se maksimalna dopustna brzina v uredbi o cestnem prometu povišala na 45 kilometrov, s čemer bi bila tudi dana možnost povišanja te brzine v avtobusnem pravilniku. Dalje vsebuje pravilnik strožje določbe glede stalnih in fakultativnih postajališč, proti katerim so ugovarjali interese, ker mora biti promet elastičen, tako da se lahko prilagodi obstoječim potrebam avtobusnega prometa, ki je še v stadiju razvoja. Interesenti so zlasti ugovarjali predpisu, da se mora vršiti pregled o stanju vozila dvakrat letno, ker je tak pregled zvezan s precejšnjimi stroški. Zbornica je bila naprosena, da posreduje, naj se vrši pregled za vsak srez skupaj na sedežu sreza in po možnosti le enkrat na leto. V razpravi so bile tudi določbe glede stopanja in izstopanja, glede odobritve šoferjev in glede grejalnih naprav v avtobusih.

Pri razpravi o koncesijski politiki pri izdajanju obrtnih listov za periódno prevažanje potnikov je tajnik g. Mohorič poudarjal, da prihaja pri podeljevanju koncesij v prvi vrsti v poštev primer konkurence železnici, pošti, občini kakor tudi privatnim podjetnikom na isti progi. Pri izdajanju koncesij bi se moralo zahtevati, da avtobusni promet pri progah, ki vozijo paralelno z železnico, dopolnjuje vožni red železnice. V takem primeru naj bi se podjetnikom ne delalo težko, ker mora železnica pač nositi posledice, ker ni skrbela za to, da bi se železniški promet moderniziral in da bi se vožni red izpopolnil z uvedbo tirnih avtobusov in motornih železniških vozov. Spori se pojavljajo tudi med občinami in podjetniki, ker občine zahtevajo nekako prednost. Taki spori niso v korist občinam, ker morajo občine imeti interes na tem, da se koncentrira promet bližje okolice, kar poživlja trgovski in tujski promet. Kjer obstoja že koncesija, naj bi se brez utemeljenih razlogov ne izdala še kaka druga koncesija, razen če je promet tako narasel, da ga prvi podjetnik ne more zmagovati.

Posebno živahna debata se je razvila pri razpravi o stanju naših cest v zvezi z varnostjo prometa in obremenitvijo po splošnih in špeciálních

dajatvah za vzdrževanje cest. Razprava je pokazala, da je stanje naših cest zelo nezadovoljivo. Navedeni so bili primeri iz Avstrije, kjer je vzdrževanje cest glade na avtomobilski promet zelo napredovalo. Glavna cesta, ki vodi od Dunaja do Gradca, je že asfaltirana in na strmih ovinkih tlakovana. Vse važne ceste se tam valjajo in vzdržujejo po modernih načelih. Pojetniki so navedli primere slabega vzdrževanja cest, ki ogrožajo celo varnost prometa. Za posipanje cest se pogosto dovaža gramoz, pomešan z ilovico. Pri takem stanju cest so tudi obratni stroški avtobusnega prometa nenormalno visoki in je pogosto potrebno po kratkem času podvreči vozilo generalni reparaturi. Pritožbe prihajajo tudi glede odmere prispevkov za prekomerno izrabljanje cest. Potrebno bi bilo točno ugotoviti, kdaj nastopi prekomerno izrabljanje cest in po kakšnih kriterijih je treba tako izrabljanje presoditi. Ti prispevki se sedaj odmerjajo pavšalno, zaradi česar prihaja v številnih primerih do rekurzov. Neugodno vpliva na razvoj avtobusnega prometa tudi pobiranje uvoznine, kakor n. pr. v Ljubljani. Mnogo je dalje pritožb, da lastniki avtobusnih podjetij nimajo v cestnih odborih dovolj zaslonbe in primerne zastopstva, zato bi se zastopniki podjetnikov morali pritegniti kot člani cestnih odborov. V ostalem vlada tudi nesorazmerje glede obremenitve motornih vozil in običajnih vozil, ki s svojimi ozkimi platišči močno kvarijo ceste. Tudi število cestarjev bi bilo treba povečati (sedaj prihaja okrog 8 km ceste na enega cestarja) in jim povišati prejemke.

Ob zaključku ankete je tajnik I. Mohorič izjavil, da bo Zbornica potom pismene ankete še zbrala podatke glede razširjenosti cestnišč in glede obremenitve po izrednih dajatvah, da bo lahko bankski upravi predložila izčrpano gradivo. Zavzemala pa se bo za to, da se pri organizaciji uprave in pri delni reformi posrednih in neposrednih davkov ustanovijo posebni cestni fondy, kamor naj bi se stekale trošarine na pogonski in potrošni material, dalje državne in oblastne takse na motorna vozila (ki jih bo treba reformirati), občinske takse ter izredni prispevki skupno s cestnimi dokladami.

Pomudbe, poupraševanja

Za izvoznike lesa. Naša priv. trgovinska agencija v Lyonu (Agence commerciale privilegée du Royaume de Yougoslavie - Lyon - Rue Victor Hugo 44) želi ponudbe za razne vrste lesa. Ponudbe je napravili v francoskih frankih ali dinarjih franko jugoslovanska meja ali naša obala (Sušak ali drugo pristanišče), francoska meja ali Marseille. Agencija ima interesente za naslednje vrste blaga: 1. Mehak les (Epicea) za izdelovanje papirja. 2. Hrastov les v gredah - deskah (plateaux). Dolžina 3 do 5 m; debelina 25, 35, 45, 55, 70 in 100 mm; širina od 0:20 in več. Hrastov les v hlohkih. 3. Bukov les v gredah - deskah (plateaux). Dolžina 3 do 4:50 m. Debelina 4, 5, 6, 7 cm. Širina 0:20 in več. 4. Jesenov les istih dimenzij kakor bukov les. 5. Hrastove deščice za vinske sode, sode za pivo in dr.

Dobri izgledi za izvoz našega sadja v Rigo. Naše poslanstvo v Rigi opozarja, da obstojajo letos zelo ugodni izgledi za uvoz našega sadja v Rigo. Huda zima je uničila velik del domačih sadovnjakov, pa je zato potreba po uvozu inozemskega sadja velika.

Cenjene čitatelje opozarjamo na današnja preselitelvena oglasa odvetniške pisarne dr. Ivo Lulika in Gradbene industrijske d. d. »Slograd«.

Kvarno sugestije.

Pod gornjim naslovom je priobčil g. Bauer, generalni tajnik Zveze industrijecev v Zagrebu, v zagrebških »Novostih« interesanten članek, v katerem izvaja:

V zadnjem času se vedno bolj množte trditve, da je naša kmetijska produkcija vsled tega prišla v težak položaj, ker se ji otežkočuje ali onemogočuje izvoz njenih proizvodov v industrijske države s tem, da carinska zaščita naše industrije otežkočuje industrijam dotičnih držav plasiranje njihovih proizvodov v naši državi. Konkretno se to stalno trdi v pogledu možnosti izvoza našega vina v Češkoslovaško, nadalje glede izvoza našega hmelja v Češkoslovaško in Nemčijo in te dni zopet je bilo v časopisih lansirano vprašanje izvoza naše koruze v Nemčijo. In človek, ki ne pozna narave in tehnike trgovinskih pogajanj in pogodb, mora dobiti vtis in priti do zaključka, da gre tu za vrlo enostavno vprašanje, ki bi se moglo rešiti z eno potezo peresa, če bi se kratkomalo ukinila ali vsaj znatno znižala zaščitna carina na nekatere industrijske proizvode, ki interesirajo kot izvozni predmeti dotične države. Treba samo znižati carino na pivo, tako trde nepoučeni, pa bo padla carinska barijera, ki ovira uvoz hmelja v Češkoslovaško in Nemčijo, in sedaj je prilika — takšne vesti se širijo potom časopisja — da se dobro plasira jugoslovanska koruza v Nemčiji, samo če bi se pri nas znižala ali ukinila carina na kmetijske stroje in umetna gnojila. To vprašanje pa zdaleka ni tako enostavno in potrebno je, da se ti problemi proučavajo objektivno in brez pristranosti. Pri pogajanjih za trgovinske pogodbe je treba vpoštevati medsebojne interese držav-pogodbence, t. j. pri vsakem predmetu, ki je na »Wunschlisti«, je treba presoditi interes, ki ga ima naša država pri izvozu v dotično državo z ozirom na stanje uvoza tega predmeta v dotično državo ali v številnih pokazano: Če država A uvozi z ozirom na potrebe konsumna v svoji državi predmet X v letni količini 100.000 ton, pa od tega odpade na uvoz iz države B 50.000 ton, a na uvoz iz države C samo 10.000 ton, potem državi C, tudi če je sama velik producent tega blaga in ima interes na njegovem izvozu, ne kaže, da bi se borila za carinsko tarifske olajšave za ta predmet pri uvozu v državo A, ker bo vsaka taka olajšava prišla v prvi vrsti v korist države B z ozirom na režim klavzule o največji ugodnosti, ki tvori skoro pri vseh trgovskih pogodbah njihov sestavni del.

Pri takem stanju bi se vodila bor-

Is naših organizacij

Seja predsedstva Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo v Ljubljani se bo vršila v sredo 6. novembra 1929 ob 10. uri dopoldne v zadnji dvorani hotela »Pri Zamoreu« v Mariboru po naslednjem dnevnem redu: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poslovno poročilo. 3. Razprava o izenačitvi zakonodaje o samoupravnih dajatvah. 4. Razprava o spremembi carinske tarife. 5. Predlog gremijev Celje, Konjice in Dolnja Lendava: Razprava o odmeri zbornične doklade za l. 1929. 6. Slučajnosti.

Tretji družabni večer društva »Merkur« v Ljubljani bo prihodnje sredo 6. novembra ob pol 9. uri večer v restavraciji »Zvezda«. Razen drugega sporoda, ki je mnogovrsten in zanimiv, pride na vrsto predavanje »Od smrekve do svile«. O tem aktualnem vprašanju v današnji dobi, ko igra svila vedno večjo vlogo, je obljubil predavati naš odlični kemik, vseučiliščni profesor gosp. dr. Maks Samec. Družabni večeri društva »Merkur«, zvezani z zanimivimi predavanji, so se hitro vživeli ter postali priljubljeno zbrališče ljubljanske družbe.

Veletrgovina A. Šarabon v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznoverstno žganje, moko in
deželne pridelke, raznoverstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in
mlin za dišave z električnim
obratom.

Ceniki na razpolago.

Telefon št. 2666.

Angleško obresno mero je znižala Angleška banka od 6½ na 6%, nizozemska obresno mero je znižala Nizozemska banka od 5½ na 5%, newyorška rezervna banka je znižala obresno mero od 6 na 5%, nemško obresno mero je znižala Nemška Državna banka od 7½ na 7%, ogrsko Ogrska državna banka od 8 na 7½%, irsko Irska banka od 7 na 6½%, Danzig od 7 na 6½%, a Indijska banka je zvišala obresno mero od 6 na 7%. Glej o vsem tem poseben članek.

National City Bank of New York, največji bančni zavod Amerike, izkazuje v bilanci od 4. oktobra t. l. skupna aktiva z 1946,2 milj. dol., za 116,2 milj. dol. manj kot v bilanci od 29. junija t. l. Tudi depoziti so padli, in sicer za 48,5 milj. na 14,22 milj. dol. Narasla so pa jasna sredstva zavoda od 235,3 na 238,5 milijonov, in sicer vsled dviga nerazdeljenega dobička za 3,2 na 18,5 milj. dolarjev.

Mednarodni telefonski pogovori bodo po dogovoru evropskih telefonskih uprav smeli trajati odslej 12 minut mesto dosedanjih maksimalnih 6 minut.

Ford je znižal ceno vseh vrst svojih avtomobilov za 15 do 200 dolarjev. Naznanja, da je napravil to edino le v svrhu pomirjenja ameriškega občinstva po zadnji borzni krizi. Fordu se je namen fakično tudi posrečil.

Družba Kreuger-Toll je zvišala delniško glavnico za nadaljnjih 38 milijonov švedskih kron. Kreugerjev koncern bo olvoril v Parizu in Berlinu velike poslovne hiše.

Egiptskemu kmetijstvu (sadjarstvu in pridelovanju sočivja) je pričela posvečati vlada večjo pozornost kot doslej in uporablja v rastoči izmeri umelna gnojila, dočim je bilo doslej prepuščeno gnojenje bolj ali manj poplavam Nilu.

Emisijsko delovanje v Svici je bilo letos posebnostno in je Švica edina dežela, ki svojih emisij za inozemstvo ni samo ne omejila, temveč jih celo izdatno razširila; v prvih devetih lanskih mesecih so znašale te emisije 72,3 milj. frankov, letos pa 115,5 milijonov.

11 milijonov radioaparalov hoče imeli poslavljenih sovjetska vlada do 1. 1934 in sicer 8,8 milj. po vaseh, 2,2 milj. po mestih. Vsaj vsaka deveta kmetijska hiša naj dobi svoj radioaparal.

Rimski senzal Bombello je prišel v plačilne težkoče, njegova banka je ustavila izplačila.

AMERISKI NASKOK NA INDUSTRIJO PROBKOVINE ODBIT.

Boj za vlado na španskem trgu probkovine (pluhvine) je končan. Belgijska skupina pod vodstvom Banque de Bruxelles in španska družba v Barceloni sta se sporazumeli in sta podpisali novo pogodbo, ki predvideva ustanovitev finančne družbe za obojestranske koristi. S tem so se izjalovili načrti ameriške družbe Armstrong, da bi igrala odločilno vlogo v evropskem gospodarstvu probkovine. Zdi se, da ima nova družba tudi merodajen vpliv na španske producente. S tem je podana prošla pol za tvorbo končno veljavnega mednarodnega trsta probkovine, kakor ga namerala belgijski skupina že dve leti.

PRI OPELU SO OPTIMISTIČNI.

Mr. Sloau, predsednik General Motors Corp., je imel na zborovanju ameriško-nemške družbe Opel znamenit govor: Sremljenje Gen. Motors gre za tem, da se obdrži podjetje Opel načelno kot nemška inštitucija. Mišljeno je s tem, da so v podjetju zaposleni nemški delavci in nemški nastavljeni. V kolikor mogoče veliki izmeri se bo uporabljal nemški material, izgofovljen od nemških delavcev. Opel napravi sedaj na leto okoli 40.000 avtomobilov. Kljub sploš-

nemu gospodarskemu položaju, ki je sedaj »nekoliko težaven«, bi bil Sloau razočaran, če bi Opelovo podjetje v petih letih ne izgofovlilo na leto 200.000 avtomobilov. O bodočem programu se trenutno ne more nič reči.

PODJETJE ŠKODA.

Škodovo podjetje je praznovalo pred kratkim šestdesetletnico, odkar je Emil Škoda kupil malo strojno tovarno grofa Waldsteina v Plznu ter položil s tem temeljni kamen sedanje družbe. V spomin na šestdesetletnico je izšla zanimiva knjiga z diagrami in slikami, ličoča se razvoja podjetja in njegovega sedanjega stanja. Omembe vredno je zlasti naraščanje delavstva od lanskega leta dalje. Na koncu leta 1928 so zaposlovali Škodove tovarne okoli 32.000 delavcev, v letošnjem maju 36.000 in v septembru 39.000, to se pravi za 23 odstotkov več kot lani. Te številke nam o razvoju podjetja povedo več kot vsako konjunktorno poročilo.

Univ. prof. dr. M. Skerlj:

RPAVILA

naših

delniških

družb

Studija izredne koristi za vsakega
jurista in praktičnega gospodarja
Stane 15 dinarjev
Dobiva se

v upravi "Trgovskega lista".

Dobava-prodaja

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 8. novembra t. l. ponudbe glede dobave 200 komadov držajev za sekire in 430 komadov varnostnih tablic; do 12. novembra t. l. glede dobave nosilcev in pločevine. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 7. novembra t. l. ponudbe glede dobave 50 komadov povlačnih žag in raznega orodja; do 14. novembra t. l. pa glede dobave

raznega pisarniškega materiala (papir, svinčniki, črnilo, pečatni vosek, indigo papir, karbon papir, pivniki, peresa, držala, tintniki, blazinice za šlampilije, vrvica, indeksi, ravnila, risalni žeblički, kreda itd.). — Direkcija drž. rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 14. novembra t. l. ponudbe glede dobave 50 m³ prodnega peska in glede dobave šip. — Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 15. novembra t. l. ponudbe glede dobave 4000 kg bencina za avtomobile. — Direkcija drž. rudarskih preduzeča v Sarajevu sprejema do 16. novembra t. l. ponudbe glede dobave 1 služnice. — Vršile se bodo naslednje licitacije: Dne 20. novembra t. l. pri Direkciji drž. železnic v Sarajevu glede dobave 500 m mrežastega platna; dne 21. novembra t. l. pri Direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave signalnih naprav in njih sestavnih delov. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) — Dne 21. novembra t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije drž. železnic v Sarajevu licitacija glede dobave živil. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Oddaja del za zgradbo skladišča v Turnju pri Karlovcu se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 12. novembra t. l. pri Inženjerskem oddelku Savske divizijske oblasti v Zagrebu. (Predračun, načrti in pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Prodaja starih kavčuk cevi in plošč se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 20. novembra t. l. pri Upravi delavnice državnih železnic v Mariboru. (Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 8. novembra t. l. ponudbe glede dobave 90.000 kg portland-cementa in 25 m³ kamna za tlakovanje; do 12. novembra t. l. glede dobave 1000 kg steklarskega kleja. — Strojni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 13. novembra t. l. ponudbe glede dobave 2148 komadov raznih pil. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih. — Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 14. novembra t. l. ponudbe glede dobave raznih skretnic. — Direkcija drž. rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 14. novembra t. l. ponudbe glede dobave 250 m³ jamskega lesa. (Pogoji so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Kvalitativno najboljše

nogavice volnene in flor, rokavice, triko perilo, vestje, puloverje, žepne robce, naramnice, kravate, ovratnike, srajce, razne čipke in vezanine, kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike edino le pri

JOS. PETELINC, Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vod. Na veliko! Telefon 2915. Na malo!

Advokat

Dr. IVO LULIK se je preselil

s svojo pisarno iz Wolfove ulice št. 6 — na
MIKLOŠIČEVO CESTO št. 20/I
Palača OUZD (desni vhod) — Telefon 2779

Trgovci in industrijci

**Trgovski
list** se priporoča
za
inseriranje!

Naznanilo.

Najvljudneje naznanjam vsem velemenim številnim odjemalcem, trgovskim prijateljem ter dobaviteljem, da bom vodila po mojem pokojnem soprogu ustanovljeno manufakturno, modno in konfekcijsko trgovino

tvrdko DRAGO SCHWAB Ljubljana, Dvorni trg 3

v nadalje, in to v polnem dosedanjem obsegu in pod istim naslovom tvrdke.

Zagotovila sem si dosedanje tvrdkino strokovno osebje, katero bom po potrebi izpopolnila. Polagala bom vso skrb najvestnejši postrežbi državnega in zasebnega uradništva ter inteligenci na deželi, in to tem lažje, ker imam zagotovila znamenitih svetovnih naših dosedanjih dobaviteljev, da bodo i v bodoče polagali največjo pažnjo dobavam naši tvrdki tako v kvaliteti, kakor v ugodni ceni.

Z ozirom na to morem že danes zagotoviti vse naše dosedanje naročnike, da bodo v bodoče v našem podjetju najugodneje kupovali vse oblačilne predmete ter jih uljudno prosim, da preneso zaupanje, katerega so s stalnim naročanjem izkazovali mojemu pokojnemu soprogu, name.

V velik krog naših stalnih odjemalcev, si dovoljujem pri tej priliki povabiti še vse one, ki polagajo važnost na solidna oblačila ter na nizke, ustrezajoče cene.

JELKA SCHWAB.

NAZNANILO

Poslovni prostori, ravnateljstvo in tehnične pisarne gradb. podjetja „Slograd“

slov. gradb. in ind. d. d. v Ljubljani, se nahajajo od 1. novembra 1929 naprej v novih lokalih

na vogalu Dunajske in Bleiweisove ceste v Zidarjevi hiši, Dunajska cesta št. 31. Vhod z Bleiweisove ceste. Telefon 2180. Brzjavni naslov: Slograd Ljubljana

Račune, memorandume, cenike, naročilnice v blokih s poljubnim številom listov, kuverte, etikete in vse druge komercijelne tiskovine dobavlja hitro po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23

TELEFON 2552 — Za večja naročila zahtevajte proračune!